

Mexiko på väg mot kollaps

Narkotikakriget i Mexiko skördar ständigt fler offer. När finanskrisen inom kort väntas slå allt hårdare mot landet kommer också rekryteringsunderlaget för drokartellerna att öka, och med det våldet. Amerikanska försvarsanalytiker går så långt som att varna för att landet kan stå inför en total kollaps.

Narkotikakriget i Mexiko slår ständigt nya, föga avundsvärda, rekord. Under 2008 dödades 5 600 personer i vad som registrerats som narkorelaterade mord, mer än en fördubbling jämfört med 2007 och nästan en fyrdubbling på tre år. Staden Ciudad Juárez på gränsen till USA stod ensamt för otroliga 1 500 mord. Till de höga siffrorna bidrog massavrättningar som de på 24 personer i La Marquesa i närheten av Mexiko City i september och på 12 personer, som hittades halshuggna i Yucatán i augusti, och terrorattacker som när handgranater kastades in i en karneval i Morelia den 15 september; 8 människor dog och över 100 skadades.

NÄRA 500 AV DE DÖDADE var poliser eller militärer; det handlar inte bara om att narkotikakartellerna skjuter tillbaka vid razzior och mördar enskilda poliser, utan de

genomför direkta bakhåll med tunga vapen där hela polispatruller utplånas. 7 poliser dödades i ett bakhåll i Tancitaro och 11 militärer blev kidnappade och halshuggna i Nuevo León. Men offren i kriget är av alla slag – gangsters, poliser, åklagare, politiker, journalister – Mexiko räknas nu med nio mord 2008 som det näst farligaste landet för journalister i världen efter Irak – och vanliga civila som hamnar i korselden.

Trots massiva insatser – Mexiko är i dag militariserat som det inte varit sedan revolutionsåren i början av 1900-talet – finns hittills inga tecken på att president Felipe Calderón uppnått några resultat med sitt ”krig mot drogerna”. Förutom våldet är korruptionen kartellernas viktigaste motvapen. Bara under det sista halvåret 2008 greps 35 åklagare för samröre med mafia.

Men kartellerna för också krig med allt mer öppna metoder. När tidningen Fort Worth Weeklys reporter besökte staden Nuevo Laredo observerade han vid själva gränsen en skylt med rekryteringsreklam för drogkommandot Zetas: ”Soldat eller ex-soldat, aktionsgruppen Zetas behöver dig. Vi erbjuder en bra lön, mat, och omsorg om din familj. Säg farväl till hunger och dålig behandling”. Under texten stod ett mobilnum-

mer att ringa. Flygblad med liknande information har spritts i flera mexikanska städer.

SOM REAKTION PÅ statens oförmåga att få kontroll på narkotikakartellerna har ytterligare ett välkänt

”Mexiko är i dag militariserat som det inte varit sedan revolutionsåren i början av 1900-talet.”

fenomen från Latinamerikas våldsammaste länder dykt upp i Mexiko: dödseskvadroner finansierade av lokala affärsmän och jordägare. Medborgarkommandot i Ciudad Juárez lovar exempelvis att ”ha ihjäl en kriminell om dagen”. Liknande grupper har bildats i fem delstater, rapporterar tidningen Milenio.

Mexiko har ännu inte drabbats av finanskrisen med full kraft. Industriproduktionen föll med 11 procent förra året, en hög siffra, men fortfarande mindre än de värsta kriserna under 1980- och 1990-talen. Men med tanke på landets stora beroende av exporten till USA – inte minst till bilindust-

rin – och pengaöverföringar från migrantarbetare dröjer det nog inte allt för länge. I ”maquila”-bältet, det vill säga de ekonomiska frizonerna nära den amerikanska gränsen, ökar redan arbetslösheten snabbt. Det betyder ett ännu större rekryteringsunderlag för kartellerna samtidigt som den mexikanska staten får mindre resurser att röra sig med. Narkotika är å andra sidan en ganska konjunkturokänslig vara.

DE MEXIKANSKA KARTELLERNA, som Gulf- och Sinaloa-kartellen, dominerar i dag Latinamerikas undre värld på samma sätt som de colombianska gjorde på 1980-talet, och de har även ökat sitt inflytande norr om gränsen till USA. USA:s svar har hittills varit att backa upp Calderóns militarisering av landet och pumpa in 1,4 miljarder dollar i utrustning och träning för de mexikanska styrkorna genom ett program kallat Plan Mexiko. Men resultaten har hittills utblevitt och den amerikanska personalen har själv blivit indragen i korruption och skandaler – senast när amerikanska poliser och anställda från privata säkerhetsföretag figurerade i videor där de tränade sina mexikanska kollegor i tortyrtekniker, videor som tidningen El Heraldo kom över förra året.

På senare tid verkar dock den

amerikanska regeringen vara på väg att ompröva sin analys. Pentagon släppte nyligen en rapport där Mexiko jämfördes med Pakistan och karaktäriserades som en potentiell ”failed state”, det vill säga ett land där staten förlorat våldsmonopolet och kontrollen över territoriet, med risk för ”snabb och plötslig kollaps”. Utrikesdepartementet varnar amerikaner för att resa till Mexiko. Men om turistströmmen sinar skulle det göra det ekonomiska raset ännu djupare. General Gene Renuart, chef för USA:s norra armékommando, förklarade vid ett senatsförhör i förra veckan att USA:s försvarshögkvarter Pentagon överväger att skicka trupper till gränsen och att militärer redan i dag är aktiva där, med ”tekniker som utvecklats i Afghanistan och Irak”, som obemannade spaningsplan.

Talet om en ”failed state” kan ses som retorik avsedd att rättfärdiga en ännu hårdare militarisering av gränsen till Mexiko, där redan en gigantisk mur planeras (se Arbetaren nov 44/2006). En annan tolkning är att Pentagon i det här fallet gjort en fullt realistisk och rimlig bedömning av vad som skulle kunna ske inom en inte alltför avlägsen framtid.

JON WEMAN

utrikes@arbetaren.se

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.